

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
DPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.638.

In nihče se ne gane.

Slovenska politika se menda nikjer tako dobro ne počuti, ko na stranskem tiru. Samo tako je mogoče, da se bavi z vse mogočimi vprašanji, samo ne z najvažnejšimi. Zlasti pa je menda srečna, če je popolnoma na mrtvem tiru, ker drugače res ne more razumeti, da je še danes predvino zabavljanje med klerikalci in liberalci vsebina vse naše dnevnopolitike.

Tako sta bili pred kratkim sproženi v slovenski javnosti dve nad vse važni vprašanji, a živ krst se ne zmeni, da bi bili obe vprašanji tudi pravilno rešeni. Prvo vprašanje je bilo sproženo z intervencijo poslanca dr. Zerjave v zadevi poslovanja podružnice Drž. hipotekarne banke v Ljubljani. Šlo je pri tem, če mora določiti podružnica obrestno mero v soglasju z bankami in denarnimi zavodi ali pa tudi brez ozira na njih ev. ugovore. Mogla bi se pa tudi reči, da je šlo za to, če naj ostane sedanja visoka obrestna mera za posojila in primeroma nizka za vloge, ali pa naj se predvsem zniža obrestna mera za posojila, ev. pa tudi zviša mera za vloge. Z drugimi besedami: da se napetost med aktivno in pasivno ohrestno mero čim bolj zmanjša.

Ni treba biti prav noben gospodarski strokovnjak, da človek uvidi, da je v največjem interesu vseh naših trgovcev, obrtnikov in industrijalcev v tem, da se obrestna mera čim najbolj zniža. Tisti srečni časi, ko so mogli naši trgovci, obrtniki in industrijalci izhajati brez tujih kreditov, so žal minili in danes je skoraj vsak naš podjetnik navezan na posojila. Zato bi bilo pričakovati, da se bodo naši gospodarski krogi živo zanimali za to, kako bo rešeno vprašanje obrestne mere pri podružnici Drž. hipotekarne banke in pričakovati je nadalje bilo, da se bodo ti krogi živo zavzeli za to, da prične ljublj. podružnica čim preje posloovati, zlasti še, ko ni prav nobenega pravnega in tehničnega zadržka za njeno poslovanje. Mesto tega pa vidimo, da se za vso stvar nihče ne zmeni in da tudi oni gospodje od političnih strank ne, ki imajo sicer dolžnost, da ob vsakem pravem ali nepravem trenutku s svojim demonstrativnim zanimanjem za gospodarska vprašanja priporočajo svojo stranko.

Ali res nimajo naši trgovci, obrtniki in industrijalci nobene druge dolžnosti, ko da prispevajo v strankarske fonde in da se razburjajo vsled liberalno-klerikalnega boja? Bil bi res že skrajni čas, da bi se tudi naši gospodarski krogi politično osamosvojili in vodili lastno politiko, ne pa poslušali samo komando strank.

Drugo važno vprašanje je bilo sproženo z izjavo predsednika ljubljanske oblasti dr. Natlačena. Ta je opozoril na težke posledice, ki so nastale vsled določbe finančnega zakona, da ne smejo občine in cestni odbori nalagati velikim podjetjem več ko 200 odstotkov občin-skih doklad. Toda dr. Natlačen je povedal še več, on je povedal, kdo je imel pri tej stvari svoje prste vmes in povedal je tudi, kdo ima od tega največji dobiček.

Pa čeprav smo danes v pričetku volivnega boja, ki ima enkrat tudi to posebnost, da so vse stranke v zadregi za efektivna volivna gesla, se vendar niti ena stranka ne potrudi, da bi zagrabila za silen argument, ki ga daje izjava dr. Natlačena. Zakaj nakrat ta obzirnost strank, zakaj nakrat ta resignacija strank na močna gesla?

Silno zanimiva vprašanja nastajajo, a še bolj zanimivi odgovori prihajajo in celo taki, da bi ljudje kar strmeli, kako

Vukičević in centum složno proti pašičevcem.

Beograd, 24. junija. Med vladno grupo Velje Vukičevića in radikalnega centra so se pričela pogajanja v živahnem tempu za zblizanje in za doseg končnega sporazuma obeh skupin. V nekaterih konkretnih vprašanjih je že došlo do sporazuma med obema skupinama. Predvsem, je bil dosežen sporazum med radikalnim centrom in Veljo Vukičevićem zaradi kandidature bivšega notranjega ministra Bože Maksimovića. Velja Vukičević je že pristal na to, da je nosilec radikalne liste v Sremu — Boža Maksimović. To radikalno listo v Sremu bo vlada podpirala. Smatra se, da je to eden najvažnejših momentov v pogajanju za zblizanje med grupo Velje Vukičevića in radikalnega centra. Ves volilni boj Vukičevićeve grupe in centumašev je naperjen proti pašičevcem. Vlada Velje Vukičevića misli tudi v Bosni popolno obračunati s pašičevci. Obenem se misli obračunati tudi z Marko Trifkovićem, Vojo Janjićem, Stojadinovićem-Segedincem, dr. Kojićem, Ranko Trifunovićem, Krsto Miletićem, Simonovićem, Slavko Miletićem, dr. Ljubo Popovićem in Lazo Markovićem. Nastas Petrović je radi spora, ki je nastal med njim in pašičevci, postavil odvojeno kandidatno listo v moravskem okrožju. Na ta način hoče izvršiti najsigurnejši napad na pašičevce, zlasti na dr. Ljubo Popovića. V tem tiči vzrok sprejema Nastasa Petrovića v radikalno stranko. Smatra se, da naj baš Nastas Petrović izvede vso akcijo proti pašičevcem v moravskem okrožju.

Vlada hoče nastopiti proti pašičevcem

AVDIENCE PRI KRALJU.

Beograd, 25. junija. Predsednik niške občine Drago Cvetković, znani nasprotnik Nikola Uzunovića, je bil včeraj v avdienci pri Nj. Vel. kralju, kjer je bil odlikovan z Karadjordjevo zvezdo IV. stopnje. Cvetković je izjavil, da bo kandidiral v niškem okrožju proti Uzunoviću. — Včeraj sta bila v avdienci pri Nj. Vel. kralju tudi Svetislav Stanković, minister kmetijstva in vode in minister pravosodja dr. Dušan Subotić. Značilna je bila tudi avdiencia narodnega poslanca Milana Grola, ki je trajala nad eno uro.

SEJA VLADE.

Beograd, 25. junija. Sinoči se je vršila seja vlade, na kateri so se obravnavale točke, ki so bile najavljene na dnevnem redu. Vse točke so bile tako sprejete, kakor so bile predlagane.

Ministru za promet je odobrena pogodba za izgradnjo Jadranske železnice z ameriško tvrdko Ulien. Ta tvrdka je hotela graditi železnico kot mandat naše države, medtem ko je vlada sklenila, da gradi država železnico in da bo tvrdka samo graditelj po določenih cenah. Nato je bila odobrena gradnja no-

silno pametni so, ker se navdušujejo za strankarska gesla.

Mi zaenkrat prepuščamo našim vodilnim listom, da se o tej stvari izjavijo, ker vemo, da tudi oni vedo, v čem da je stvar.

Če pa ti vodilni listi seveda ne bodo imeli poguma ali pa če ne bi smeli o tej stvari govoriti, potem bomo morali pač mi storiti svojo dolžnost in povedati volivcem, kakšna je politika v časopisih, kakšna pa v življenju. Prepričani smo, da bomo storili zelo dobro delo in to tem bolj, ker bo to nekaterim zelo nerodno.

tudi v negotinskem okrožju, kjer kandidira Velizar Janković. Vlada računa, da mu bo s svojim nastopom onemogočila povratek v narodno skupščino.

Na merodajnih mestih trde, da je po vsem udejstvovanju vlade proti radikalnim grupam in po akciji radikalnega centra in pašičevcev — razcep v radikalni stranki popoln.

Vladna grupa Velje Vukičevića računa, da dobi pri volitvah v narodno skupščino sigurno večino, tako, da bo ostala vsa politična moč v radikalni stranki. V vladnih krogih že sedaj ugotavljajo, da bodo dobili vladni radikali v južni Srbiji 38 mandatov. Tudi v Bosni so izgledi za zmago vlade. Mislijo, da bodo radikali in demokrati dobili pri volitvah tudi v drugih krajih po 60 mandatov. — Ali vendar po vsem tem izgleda, da bo razcep v radikalni stranki oslabil pozicijo vlade in Velje Vukičevića.

Značilen je nastop radikalov tudi v severni Dalmaciji. Živahno se komentira v vladnih krogih — prestop prvaka radikalne stranke v severni Dalmaciji dr. Uroša Desnice v grupo Velje Vukičevića. Dr. Uroš Desnica bo kandidiral v severni Dalmaciji na vladni listi, ki dosedaj še ni bila zasedena. Na ta način je torej prišlo do razkola med radikali tudi v severni Dalmaciji.

Značilno je, da Momčilo Ivković, eden izmed najodličnejših pašičevcev pri teh volitvah ne bo kandidiral. Govori se, da bo vlada postavila mesto njega svojega kandidata Juro Jankovića, šefa kabineta v prometnem ministertvu.

vega posloja za prometno ministertvo in za generalno direkcijo železnice. Zgradba bo veljala 30 in pol milijona dinarjev. Odobrena so bila neka dela na progi Zagreb—Beograd.

Razpravljalo se je tudi o postavitvi spomenika kralju Petru in o kraju, kjer naj se postavi. Bilo je v tem pogledu več raznih mnenj. Najbolj verjetno je, da bo spomenik postavljen pred novo parlamentarno palačo.

SPORAZUM MED VUKIČEVIĆEM IN MAKSIMOVICEM.

Beograd, 25. junija. Po odhodu iz predsedništva vlade je Velja Vukičević na vprašanje novinarjev, kaj je s pogajanjimi s centrom, izjavil: »To sem vam že opoldne povedal. Ni nič drugega.«

G. predsednik, ali je dosežen sporazum v vprašanju kandidatur s centrom?

»Je. Sporazumeli smo se, da kandidira Boža Maksimović v Sremu.«

V katerem drugem okrožju bo še kandidiral Boža Maksimović?

»Za sedaj smo se domenili za Srem. Drugo pa bomo šele videli.«

ZAGREBSKI OBČINSKI SVET RAZPUŠČEN.

Beograd, 25. junija. Sinoči je bila sporazumno z velikimi županom zagrebske oblasti izdana odredba, da se občinski svet mesta Zagreba z današnjim dnevom razpusti. Za komisarja mestne občine je postavljen dr. Anton Golija, banski svetnik.

O priliki bivanja zagrebskega mestnega župana inženjerja Heinzla v Beogradu je bilo Zagrebu dovoljeno posojilo 25 milijonov dinarjev za popravilo državljne cest na mestnem ozemlju. Nadalje je bilo odobrenih 5 milijonov dinarjev za zidavo delavskih stanovanj. Mestna občina je dobila tudi popust na carini za nekatere ji potrebne predmete v znesku 4 in pol milijona dinarjev.

Sovjetski minister v Moskvi ubit.

Riga, 25. junija. Iz Moskve javljajo, da je bil včeraj tam ubit sovjetski ljudski komisar za gospodarstvo ravno v času, ko je zapuščal pisarno in šel na svoje stanovanje h kosilu. Ustrelil ga je neki neznanec, ki je takoj po streli izginil brez sledu.

Potrjuje se vest, da je policija včeraj aretirala človeka, ki je izvršil v Leningradu zadnji atentat z bombo.

OBČINSKE VOLITVE NA HRVATSKEM RAZPISANE.

Beograd, 25. junija. Z naredbo ministertva notranjih del so razpisane občinske volitve na Hrvatskem na dan 25. septembra.

DIVAC INTERVENIRAL PRI DAVIDOVIĆU ZA SVOBODNE VOLITVE.

Beograd, 25. junija. Bivši narodni poslanec in glavni sekretar socialistične stranke Nedeljko Divac je posetil včeraj Ljubo Davidovića in ga naprosil, da naj bi vlada ne preganjala socialistov in delavcev vobče in da se jim omogoči vsaj nekaj svobode na volitvah. Divac je rekel, da je šel k Ljubi Davidoviću kot šefu stranke, ki je na vladi in ki to reš lahko zajamči volilno svobodo, če le hoče.

MARKO TRIFKOVIĆ PRIČENJA BOJ ZA MANDAT.

Beograd, 25. junija. Danes popoldne odpotuje Marko Trifković v Sombor, v svoje staro volilno okrožje, kjer bo kandidiral in kjer bo imel zborovanje.

Beograd, 25. junija. Aca Stanojević je odpotoval včeraj iz Beograda obenem s Krsto Miletićem. Oba sta odšla v Knjaževac.

LEGA NAZIONALE V ILIR. BISTRICI.

Pulj, 25. junija. V začetku prihodnjega šolskega leta se otvori v Ilirski Bistrici zabavišče Lega Nazionale. Kakor je znano, so v tem kraju zaprte vse jugoslovenske šole.

NAŠ NOVI POSLANIK V VARŠAVI.

Varšava, 25. junija. Včeraj ob 11. dopoldne je izročil novi poslanik kraljevine SHS Miljutin Jovanović predsedniku republike akreditivna pisma v svečani avdienci.

Izročitvi akreditivov je prisostvoval minister zunanjih poslov Zaleski, šef civilnega doma Sienciološki in šef vojaškega doma Zamorski. Ob tej priliki sta imela naš poslanik in predsednik poljske republike govor. V svojem govoru sta naglašala prijateljske odnose med obema državama.

ITALIJANSKA PROPAGANDA NA DELU.

London, 25. junija. »Westminster Gazette« piše o situaciji v srednji in južnovzhodni Evropi in govori med drugim tudi o odnosih med Jugoslavijo in Albanijo. Diplomatski krogi smatrajo, da izvira ta članek od italijanske propagande.

NAŠA UDELEŽBA NA INTERNACIONALNI KONFERENCI V STOCKHOLMU

Novi Sad, 25. junija. Dr. Mirko Kostić, vseučiliški profesor in generalni tajnik novosadske trgovske zbornice se bo udeležil internacionalnega kongresa zbornic v Stockholmu in bo imel tam predavanje v francoskem jeziku. V Stockholmu bo zastopanih nad 1000 gospodarskih organizacij. Samo iz Jugoslavije pojde tja 32 delgov.

Državni svet potrdil razpust nepravilno izvoljene zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Kakor poročajo iz Beograda, je Državni svet razpravljal o pritožbi SDS-arških volivcev v Zbornico TO proti odloku bivšega trgovinskega ministra dr. Krajača, s katerim je bila radi raznih nepravilnosti in sleparij razpuščena nepravilno izvoljena Zbornica TOI. S svojo pritožbo na Državni svet so doživeli SDS-arji velik moralen poraz, kajti Državni svet kot najvišja instanca v tej zadevi je to pritožbo zavrnil in potrdil razpust Zbornice TOI. Istočasno pa je Državni svet izrekel, da ni bila potrebna postavitev slovenskega komisarja, ker bi moral po vloženju veljavnih avstrijskih zakonitih določbah prevzeti vodstvo Zbornice TOI do novih volitev prejšnji predsednik. V danem

primeru bi torej po izvršenem in sedaj od Državnega sveta potrjenem razpustu nepravilno izvoljene Zbornice TOI dosedanjí zbornični komisar g. Ivan Jelačin ml. odložil funkcijo komisarja in nadaljeval vodstvo Zbornice v svojstvu njenega pravilno izvoljenega predsednika. Zbornični komisar g. Ivan Jelačin ml. do trenutka, ko to pišemo, ni prejel o omenjeni razsodbi še nobenega uradnega obvestila. Če pa je ta vest točna, potem je predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml. dobil novo, sijajno zadoščenje, hkrati pa tudi vsi trgovci, obrtniki in industrijalci, ki so volili njegovo neustrankarsko listo. Esdeesarske volilne metode pa so do bile z najvišjega mesta zaslužno plačilo.

Stresemann o nemški zunanji politiki.

V četrtek je odgovarjal v nemškem parlamentu zunanji minister Stresemann na komunistično interpelacijo o ženevskih pogajanjih in v dveurnem govoru podal pomemben in izčrpen eksponat o nemški zunanji politiki. V naslednjem podajamo glavne misli iz Stresemannovega govora.

Komunistična interpelacija sprašuje, če je bil namen in smisel ženevskih pogajanj, da se pridruži Nemčija protisovjetski fronti. Ta bojazen je popolnoma prazna. Vsled diplomatskega preloma med Londonom in Moskvom se je sicer govorilo o pomenu, ki ga ima ta prelom za ves mednarodni položaj. Toda z nemške strani je bilo takoj poudarjeno, da je nemška politika določena z Locarnom (sporazum s Francijo), z Berlinom (dogovor s sovjetskimi Rusiji) in z vstopom v Zvezo narodov. Od te politike Nemčija ne more odstopiti in tudi ni bil narejen od nobene strani noben poizkus, da bi Nemčija izpremenila svojo politiko do Rusije.

Nemška vlada je sicer odločno proti propagandi svetovne revolucije in njena ustava je diametralno nasprotna sovjetski, toda vsled tega ni nobenega vzroka, da bi Nemčija sodelovala na izolaciji Rusije. Za Nemčijo ne sme biti zaprti veliko gospodarsko ozemlje Rusije, ker bi potem bil položaj vse Evrope ogrožen.

Vsled umora Vojkova je bila silno povečana napetost med Poljsko in Rusijo. Vsled naših dobrih odnosov z Rusijo smo mogli in bili dolžni opozoriti zastopnike sovjetske Rusije, da ne sme ta atentat poostriiti evropskega položaja. Z zadoščenjem smo mogli konstatirati, da teh namenov tudi Moskva ni imela.

Nemčija in albansko-jugoslovanski konflikt. Po pretiranih diplomatskih stikov med Albanijo in Jugoslavijo je nemška vlada na podlagi razgovorov s francosko in angleško pristopila odboru, ki naj bi v slučaju mejnih sporov ugotovil dejanski položaj. Na pogajanjih v Ženevi je bilo doseženo soglasje o predlogih, ki se naj stavijo Jugoslaviji in Albaniji. Prepričan sem, da bo sodelovanje Anglije, Francije, Italije in Nemčije mirno rešitev spora doseglo.

Druga vprašanja.

Minister Stresemann je nato govoril o ženevski svetovni gospodarski konferenci, ki je bila pozitivna in za izvedbo njenih sklepov so se izjavile skoraj vse države. V kratkem bo parlamentu predložen tudi načrt o znižanju carinskih postavk, kakor je to sklenila ženevska konferenca.

Razorožitveni problem je postal vsled preobilice resolucij in posvetovanj že skoraj taj-

na veda. Če bi bilo povsodi dosti dobre volje, bi pa bil problem takoj rešen, ki je za Zvezo narodov naravno eksistenčno vprašanje. Nemčija je razorožena do nagega in zato gre na konferenco kot upnik in ne kot dolжник.

V mandatni komisiji bo dobila Nemčija mesto decembra meseca. Nemčija je na delu te komisije zainteresirana, pa čeprav nima lastnih kolonij, ker se mora udejstvovati v krajih, kjer se pridobivajo surovine.

Največje razočaranje je doživela Nemčija v vprašanju redukcije posadke v Porenju. Posadka tu ne sme biti večja, kakor so bile nemške garnizije pred vojno. Po ni vprašanje koncesij, temveč tu gre za metode locarnske politike, s katero je bila redukcija posadke obljubljena. Vprašanje vzhodnih trdnjav nima z redukcijo posadke v Porenju nobene zveze.

Odgovor na Poincaréjev govor v Luneville-u. Predvsem zamerja Stresemann Poincaréju ton in način njegovega govora. Na očitke iz preteklosti ne odgovarja, pač pa le iz sedanjosti, ker oni iz preteklosti so že ovrženi.

Ladja »Elsass« je dobila svoje ime že leta 1903. Kar se tiče locarnske politike je pozabil g. Poincaré, da je Marx ob nastopu sedanjice vlade izjavil, da ostane nemška zunanja politika na podlagi Locarnskega sporazuma in da je revanšna misel pokopana. Zahteve glede razorožitve je Nemčija vse izvršila in to je veleposlaniška konferenca dne 12. decembra z zadoščenjem konstatirala. Tudi patriotske zveze so bile razpuščene in je veleposlaniška konferenca v januarju izjavila, da ne zahteva nadaljnjih razpustov. — Enako je večina vojašnic že uporabljena v privatne svrhe, glede ostalih pa je bil sklenjen dogovor za dobo 5 let.

Vsled govora Poincaréja se sprašuje Stresemann, ali je cilj Poincaréja ruhska ali locarnska politika. Nemški narod je za Locarno in za zblizanje s Francijo. Toda nemški narod hoče tudi svojo suvereniteto, ker hoče živeti življenje svobodnega naroda. Tudi Porenje zahteva mir in zato je potrebna njegova evakuacija.

Parlament je sprejel Stresemannov govor z odobravanjem. V debati je največ govoril v imenu vladnih strank, torej tudi nemških nacionalcev, dr. Kaas, ki se je izrekel za Stresemannovo izvajanje in zahteval z vso odločnostjo izprazniti Porenje.

Tudi socialno-demokratski govornik Bretscheldt je izrekel svoje soglasje s Stresemannovo politiko. Nato je govoril še komunistični poslanec Koenen, nakar je bila debata preložena na petek.

Vprašanje Južne Tirolske.

(Dr. J. Lusk — Zahranični politika.)

Kakor pred vojno eksistira še danes vprašanje južne Tirolske, le da ima danes drugo vsebino. Poprej je obstajala italijanska irredenta, danes je to vprašanje nemške manjšine.

Južnotirolska manjšina ni posebno močna. Po zadnjem italijanskem štetju šteje približno 192.000 duš in če prištejemo še prebivalstvo, ki govori nemško, pa nima še italijanskega državljanstva, dobimo največ 210 tisoč članov manjšine. Kljub temu je njen pomen velik, deloma, ker je nacionalno zelo zavedna, deloma pa jo krepi važnost Brennera v političnem in stratežnem oziru.

Južnotirolsko vprašanje lahko presojamo deloma s stališča pozitivnega mednarodnega prava, deloma pa z mednarodno-političnega.

Pravno gre za vprašanje manjšine, vendar brez mednarodno-pravnega varstva. Le Clemenceau-jev odgovor protestu avstrijske mirovne delegacije je obetal liberalno italijansko politiko proti novim državljanom, ki bo ščitila njihov jezik, kulturo in gospodarske interese. Z ozirom na ta položaj odklanja italijanska vlada od vseh početkov vsako intervencijo in zatrjuje, da je vprašanje nemške manjšine popolnoma notranja državna zadeva, v katero se nima nihče pravice vmešavati.

Političen razvoj južnotirolskega vprašanja je bil kratko sledeči:

V bistvu ne gre več za manjšinsko vprašanje, pač pa za dalekosežnejši evropski problem, namreč za vprašanje brennerske meje in sicer ne le politične in stratežne meje med Italijo in Avstrijo, pač pa tudi kot eventualne bodoče meje med Italijo in Veliko Nemčijo.

Prvi, ki je poudarjal, da je potrebno razširiti italijansko mejo do Brennerja, je bil Giuseppe Mazzini. Nadaljni propagatorji so bili prvaki italijanske irredente, posebno El. Tolomei, Cesare Battisti i. dr. Po začetku svetovne vojne se je Italija sporazumela s Francijo in Anglijo dne 26. aprila 1915, da se udeleži ob njihovi strani vojne in dobi zato poleg ostalega južno Tirolsko do Bren-

nerja. Ko so zavezniki zmagali, je Italija takoj zasedla celo južnotirolsko ozemlje.

Italijanska vlada je spočetka varovala kulturne in gospodarske posebnosti prebivalstva, južnotirolski Nemci pa so bili še precej povoljnega razpoloženja do Italije, posebno, ker je ves njihov interes izpaval težka gospodarska in finančna kriza.

Z napredovanjem konsolidacije pa se je pričelo močnejše nacionalno gibanje v južnih Tirolah, v glavnem le reakcija na italijansko raznarodovalno akcijo, ki so jo sprva vodile neoficijelne institucije, pozneje pa fašistične vlade same. Tako je v letih 1920 do 1926 v isti meri, kakor je hotela italijanska vlada poitalijančiti novo pridobljene kraje, naraščal odpor Nemcev, podpiran od manifestacij in demonstracij onstran meje. Polagoma niso izostale tudi izjave oficijelnih osebnosti in napetost je dosegla svoj višek v znanem govorniškem dvoboju od 6. do 11. februarja leta 1926 med Mussolinijem in Stresemannom. Takrat je Mussolini izrazil znano grožnjo, da je italijanska armada pripravljena, da prekorači tudi Brenner in da se bo italijanska vlada poslužila vseh zakonov in tudi teh, ki jih še izda, da ustvari iz Južne Tirolske pravo italijansko pokrajino.

Poleg izjav Avstrije in Nemčije so se pričele zanimati za južno tirolsko manjšino tudi razne mednarodne institucije, kakor medparlamentarna Unija, Mednarodna mirovna zveza, katoliški kongres v Chicagu in dr. Tu je bila že pri delu internacionalna nemška propaganda, ki je dala južnotirolskemu vprašanju značaj evropskega problema. Današnje južnotirolsko vprašanje pa se javlja v sledečih smereh:

Prvič je odločujoč faktor pri oblikovanju odnosov med Italijo in Avstrijo in Nemčijo; nekak barometer, ki kaže značaj teh odnosov.

Avstrija se je pred sklepom mirovne pogodbe na vso moč trudila, da ohrani enotnost južne Tirolske. Avstrijski delegati so celo predložili mirovni konferenci načrt ne-

utralizacije cele Tirolske po švicarskem vzoru. Vendar brez uspeha. Po ratifikaciji mirovne pogodbe je avstrijska vlada večkrat poskušala intervenirati pri italijanski vladi v korist južne Tirolske, toda Italija je z vso strogostjo vztrajala na stališču, da nima nihče razven nje, pravice, ukvarjati se z razmerami italijanskih podanikov.

Bolj kakor politično slaba Avstrija, ki ji je vendar vsaj toliko uspelo, da je onemogočila razne nove italijanske ekspanzivne poskuse preko Brennerja, Innsbrucka in Kufsteina, se uveljavlja proti Italiji Nemčija, ki polagoma zopet pridobiva pozicije vesele. Deloma pa je še živa indirektna rivaliteta bivših zaveznikov, posebno italijansko-francoska napetost.

Kar se tiče vloge Nemčije v razvoju južno tirolskega vprašanja, je seveda v tesni zvezi z vprašanjem avstrijsko-nemške združitve. Nemčija bo nastopala posebno v Društvu Narodov kot braniteljica nemštva. Branila bo interese južno tirolske manjšine tudi direktno proti Italiji, poslužnojoč se primerenih prilik.

»NEUES WIENER TAGBLATT«

zopet prepovedan, t. j. odvzet mu je poštni debet, »ker piše zopet zoper našo državo«. — Tako se glasi kratka notica v naših listih. Ta »zopet« je pomenljiva besedica, ali za nas, ne za dunajski list. Kdo za vruga je povzročitelj te nove nesposobnosti? Kaj naj s tem dosežemo? — Pred vsem naj omenim, da je to isto utemeljevanje »proti naši državi« prav nesmiselno in je le stvar zdravega ali bolnega ukusa. V Avstriji je popolna tiskovna svoboda. Kako pišejo razni listi o domači državi in vladi, presega včasih res vse meje pameti. Zato je naravno, da tudi poročila iz tujih držav niso vedno taka, da bi jih mogli biti veseli. Ali je v naši državi res vse tako, da bi tuji listi ne imeli dovolj gradiva za satire na našo državo? — Ali kaj dosežemo s prepovedjo? Tistih petdeset iztisov, ki tega lista prihajajo v Jugoslavijo, pač ne bo pri nas nikogar pohujševalo, naj piše list kar hoče. Za efekt pisanje torej ne gre. Sicer pa nisem nikdar opazil, kaj tako hudega, da bi trebalo s kanonom na muhe. Dalje pa se gotovo motijo tisti, ki morda mejo, da bo list kdo ve kako udarjen vsled te prepovedi, kajti gospodarski je zanj prepoved brez pomena. To je specifično dunajski list, ki ne živi od naročnine ali prodaje, marveč le od oglasov. Kar plačaš za list, je komaj za papir ali niti toliko. Tarif oglasov pa je preračunjen za najvišjo naklado 70.000 iztisov, ki jih po priliki tudi tiska. Ako bi se oglasilo še več naročnikov, tedaj bi morali ceno oglasom zvišati, kar pa listu nikakor ne kaže. — Zato je tudi s tega stališča ta prepoved udušec po vodi. — Da bi na svetu le ne bilo drugih listov, ki ti sočkrat huje pišejo o naši državi.

Ali stvar ima še vedno neprijetno lice. S tem dajemo prav lep vzgled za prepoved naših listov v krajih, kjer bi jih jako radi videli. Ako tak razlog, ki ga navedajo proti dunajskemu »Tagblattu«, kaj velja, tedaj imajo tam preko dovolj razloga proti vsakemu našemu listu, in tedaj se nikar ne čudimo, ako tudi naše liste doletava taka usoda, ki pa naše liste mnogo huje zadeva in naše ljudstvo tudi. — Ne dajamo vedno in vedno lepših vzgledov, kako je mogoče še huje udariti naše rojake tam, kjer največ trpijo. Dunajčanje se takim prepovedim le smejejo. So tudi listi, ki jih taka prepoved občno zadene, ali »Tagblatt« ni med njimi. Zato je bila prepoved nesposobna in more imeti le za nas slabe posledice, ker poslej bi mogel res veliko huje udrihati, kar ne bo moglo biti naši državi v korist.

A. G.

TUJCI IZ AVSTRIJE IN NEMČIJE

prihajajo v tolikem številu v naša letovišča in kopališča da vsi naši listi to dejstvo z veseljem omenjajo. Posebno Crikvenica, da je postalo središče prometa in mnoga naša morská kopališča itd. Morem reči, da tudi dunajski »Tagblatt« ni brez zasluge, ako Nemci tako radi prihajajo v naše kraje in da bodo vedno raje prihajali, ako bodo tuji pri nas postreženi, kakor tiče. — Od tega prometa si nima kraji lahko mnogo obetati, od česar bo imela dobiček tudi država. Naše pošte, železnice, parobrodne družbe bodo imele živahen promet in lep dohodek. — Kar veselje je čitati, kako razni listi navdušeno pišejo o kraji naših krajev, o našem ljudstvu in o cenah v naših deželah, ki kar kličejo ljudi k nam. Nekateri dunajski listi so prinašali cele kolone slavospevov. Ali naj ti tuji ne bi smeli dobivati z doma svojega »lajbžurnala«? Torej pamet!

A. G.

Politične vesti.

— Razkol med radikali je gotova stvar in pašicevci so bitko izgubili na vsej črti. Vladna radikalna skupina se je sporazumela s centuramaši in tako so pašicevci izgubili večino v radikalni stranki. Pašicevci, ki so prej grozili drugim, da jih izključijo iz radikalne stranke, bodo sedaj sami izključeni. Razčistitve v radikalni stranki je s tem izvršeno in radikalni stranki je le čestitati, kar je jasno, da bo mogla radikalna stranka sedaj mnogo uspešneje agitirati za svoja načela. Zato pa je tudi smešno, če pišejo esdeesarski listi, da bo razkol v radikalni stranki v korist osamljeni SDS. Resnica je namreč ta, da je SDS uživala simpatije samo pri pašicevcih, ki bodo tako doživeli isto usodo, kakor so jo pred njimi slaboznani »narod-mokrat«. Vsaj je bil tudi slaboznani »narod-mokrat« ob volitvah 1925. I. pravzaprav le ni blok ob volitvah demokrati in pašicevci. Sedaj eni ko drugi lahko gledajo, kako si bodo ohranili nepravilno pridobljene mandate 1. 1925. Tudi v politiki se vse enkrat kaznuje.

— Turčija proti balkanskemu Locarnu. V angorskih političnih krogih je bila mnogo komentirana izjava Chamberlaina, da Anglija propagira pristop Turčije k balkanskemu

Locarnu. V vladnem listu »Džimkuriet« je izšel vsled tega članek, ki ostro zavrača Chamberlainovo misel. Turčija je proti vsakemu bolgarskemu paktu, ki bi bil storjen pod protektoratom vesil. Pač pa je za balkansko zvezo, ki bi jo ustanovile balkanske države same. Zato se tudi turška diplomacija trudi, da ima čim boljše odnose z vsemi balkanskimi državami in v resnici so se tudi odnosi zelo zboljšali in celo z Grčijo. Predvsem pa Turki hočejo, da ostanjejo v Angleško-sovjetskem konfliktu popolnoma nevtralni, ker nečejo voditi niti angleške niti sovjetske, temveč samo svojo lastno politiko. Ker bi bila pa ta od prave balkanske zveze dobro podprta, zato so za balkansko zvezo in proti balkanskemu locarnskemu sporazumu, ki bi bil naravno samo delo vesil. — Priznati je treba, da je politika Turčije ne samo pravilna, temveč tudi samozvestna in da ne bi škodovalo, če bi tudi naša politika bila enaka.

— Boj za reformo zgornje zbornice v Angliji. Javili smo že na kratko, da je angleška vlada predložila parlamentu načrt o reformi zgornje zbornice. Po tem načrtu naj bi se število članov zgornje zbornice znižalo od 700 na 350. Vsled tega bi večina lordov izgubila pravico dosmrtnega članstva in bi bili izvoljeni le na 12 let. Seveda bi jih prišlo tudi pol manj v zbornico kot prej. Zato pa bi dobila gornja zbornica večje pravice veto za vse zakone, razven za finančne. O davkih bi slej ko prej odločevala edinole spodnja zbornica. Konservativni krogi so se v celoti izrekli za vladni načrt. Niso pa zadovoljni z novo reformo liberalci in člani delavske stranke. A ne samo liberalna stranka je proti reformi, temveč tudi demokratično misleči lordi. Tako je označil lord Arnold vladni načrt za ustavno revolucijo. Demokratični elementi so mnenja, da bi po vladni reformi postala gornja zbornica tako močna, kakor že ni bila stoletja. Zlasti pa se protivijo levi elementi, da ne bi članov gornje zbornice mogel več imenovati kralj (vsaj dejansko), temveč le plemiči sami. S tem bi postala gornja zbornica trdnjava reakcionarnosti.

— Labour Party proti moškostim smrtim obsojam. V skupni seji poslancev delavske stranke in generalnega sveta strokovnih organizacij, je bila sprejeta dolga resolucija o usmrtni 20 ruskih monarhistov. V tej resoluciji se naglašja, da so bile te justifikacije greh proti civilizaciji, ker se na umore ne sme odgovarjati z umori. Je sicer razumljivo, da je bilo razburjenje v sovjetskih krogih po umoru Vojkova silno, toda justifikacije so šle vseno veliko predalet. Končno zahteva resolucija, da se odpravi smrtna kazen tudi pri Čeki. — Tako govore delavci, ki jim je čistost delavskega praporja pri srcu in dobro bi bilo, da bi si vzeli tudi nekateri naši delavski voditelji ta primer k srcu.

— Načrt varnostnega pakta med Ameriko, Anglijo in Japonsko. Ker so se na pomorski razorožitveni konferenci pojavile skoraj nepremostljive nasprotja, je predlagal japonski delegat sklenitev varnostnega pakta med Zedinjenimi državami Severne Amerike, Vel. Britanije in Japonske. Na ta način bi bila po japonskem mnenju razorožitev veliko lažje dosegljiva.

— Interpelacija proti Poincaréjevemu govoru odložena. Izvršilni odbor radikalne stranke je izrekel Briandu zaupnico, ker pravilno nadaljuje s politiko zblizanja z Nemčijo, ki jo je začel Herriot. Za petek napovedane interpelacije pa radikali ne bodo vložili, ker je Briand še bolan in bi njegovo odsotnost v parlamentu lahko uporabili nasprotniki sporazumne politike. To tem bolj, ker bi v slučaju odsotnosti Brianda odgovarjal na interpelacijo Poincaré kot ministrski predsednik in bi mogel dobiti še večno za svoje stališče. — Pariški listi pišejo, da je edino kar je ostalo od bivšega levičarskega kartela, politika sporazuma z Nemčijo. Francoski narod hoče imeti mir in je sit vseh hujskarij, zato pa tudi ni nobenega dvoma, da se v boju med Briandom in Poincaréjem more odločiti le za Brianda.

— Protikomunističen kurz v Franciji. V zbornici je bila prečitana izjava justičnega ministra, da je postala obsodba komunističnega poslanca Cachina pravomočna in ta mora biti vsled tega vsak hip aretiran. Cachin je prisostvoval seji, ko je bila ta izjava prečitana. Nato je socialistični poslanec Uhry predlagal, da označi parlament aretacijo poslanca kot protustavno, ker ne sme biti noben poslanec za časa zasedanja parlamenta aretiran. Justični minister se je izjavil proti temu predlogu, posl. Cachin istotako, ker da čisto rad trpi za svoje prepričanje. Nato je bil predlog posl. Uhryja le z 3 glasovi večine zavrnjen.

KRATKE VESTI.

Angleški protistrajkovni zakon je sprejela spodnja zbornica tudi v tretjem branju s 354 proti 159 glasovi.

Za irskega ministrskega predstavnika je bil zopet izvoljen Coogrove in sicer z vsemi 68 meščanskimi proti 22 delavskimi glasovi. De Vallera in njegovi pristaši niso hoteli prisesti in zato ne morejo biti poslanci.

Maršal Feng, ki je veljal kot poseben zaupnik Moskve, je ostro nastopil proti komunistom in zahteval od hanhovske vlade, da vse komunistične svetovalce prežene.

Matteottijeva proslava v Ženevi je bila prepovedana, ker je Ženeva sedež Zveze narodov. Proti temu odloku švicarskih oblasti ostro protestira ves švicarski tisk, ker je na ta način uničena svoboda govora.

Cangkajsek je zavzel mesto Cingtao in je s tem postala kapitalacija generala Čunčuanfanga samo vprašanje par dni.

Znanege voditelja slovaških avtonomistov Hlinko je imenoval papež za apostolskega protonotarja.

Štirje uradniki perzijskega vojnega ministrstva so bili dne 22. t. m. v Teheranu usmrčeni, ker so bili obsojeni na smrt radi špionaže.

Kamen spodtike.

V novi državi smo dobili poleg drugih dobrot tudi nov volilni red, ki volivca sili, da se mora odločiti za stranko in ne za osebo, kateri zaupa, kakor je to bilo nekdanj. Zakaj so zakonodavci vpeljali to novotarijo si je težko razložiti, verjeten pa je razlog, da so hoteli s to določbo omejiti število strankarskih skupin v parlamentu.

Glasovanje za strankarske liste brez ozira na vrednost in sposobnost in moralno kakovost oseb, katerih imena so postavljena na listo, je bila spočetka olajšana s splošno zmehčano, ki je nastala po prevratu na vseh straneh. Danes, po desetih letih žalostnih in bridkih izkušenj s strankarskimi listami, pa prihaja med ljudi polagoma spoznanje, da strankarska pripadnost ni še zadostna klasifikacija za parlamentarno življenje, ampak da je treba nekoliko gledati tudi na moralno klasifikacijo ljudi, katerih imena se blešče na raznih kandidatskih listah.

Kakor je znano, imamo v Sloveniji veliko število ljudi, ki nikakor ne marajo biti klerikali, ampak se štejejo med naprednjake. Slovenske naprednjake pa bi SDS silno rada združila v napredni, ali bolje rečeno, v protiklerikalni blok. Ta misel sama je za mnoge naprednjake jako vabljiva in mikavna, toda uresničenju te misli se protivi ravno probujajoča se zavest med poštenimi naprednjaki, da ni dovolj, da se človek prišteva k naprednjakom, ampak da mora imeti tudi nekaj moralne klasifikacije, če si hočejo naprednjaki zagotoviti položaj, ki bi ga radi zavzemali v našem javnem življenju.

Kako pa izgleda moralna klasifikacija ljudi oziroma tiste stranke, ki se največ trudijo za napredni blok?

Zalostna, nad vse žalostna je ta klasifikacija in grehi, ki jih nosi SDS na svojih plečih, so silno težki! Nočemo trditi, da je rudarja Fakina umoril v Trbovljah kak član SDS, toda ljudje so videli takrat v Trbovljah državnega podtajnika, člana SDS. Videli so v Trbovljah orožništvo, toda pri pogledu na orožništvo so obhajale ljudi čudne misli! Zelenišarji vodo, kako so neki ljudje prepeljali nekaj mrtevcev v Ljubljano, ne da bi zadostili zakonom predpisom, a nikdar ni javnost izvedela, da bi se bilo dalo kršenemu zakonu kakšno zadoščenje. Kaj se je vse dogajalo po trboveljskih dogodkih po ljubljanskih ulicah, je ljubljanski javnosti še v

živem spominu, toda sankcije za te dogodke niso bile nikjer izrečene. Nikakor ne maramo trditi, da je vseh teh lepih stvari kriva SDS, pač pa lahko ugotovimo, da obstoji ljudsko mnenje, opravičeno ali neopravičeno, da brez PP-režima taki dogodki ne bi bili mogoči, oziroma ne bi bili ostali nekaznovani. Ljudsko mnenje in prepričanje pa je močna sila.

Razne žalostne dogodke v našem gospodarskem življenju pustimo raje v stran. So itak preveč znani. Tako tudi nasilna uradniška preganjanja in besedolomstvo in razne druge lepe zadeve.

Spričo takih stvari pa se mora vprašati vsak pošten naprednjak v Sloveniji (in takih je hvalabogo tudi še nekaj): Ali je res mogoče, da vse slovensko napredništvo ne premore več toliko moralne sile v sebi, da bi ljudi, ki so demokraciji s svojim nesrečnim javnim delovanjem tako zelo kompromitirali, enkrat za vselej izvrgli iz svoje poštene družbe? Ali je vsa slovenska inteligenca, ki se s ponosom prišteva k naprednjakom, tudi sama že tako moralno zašla, da ne najde več v sebi toliko zdravih snovi, da bi strup sama iz sebe izločila?

Brez moralnih kvalitiet pa je tudi napredni blok, namreč pošten in resen in zdrav napredni blok nemogoč. Mi si ne moremo prav predstavljati poštenega pristaša SKS ali NRS ali kake druge napredne struje, ki bi se hotel podati pod vodstvo ljudi, katerim javno mnenje ne priznava nobene morale. Če pa res pride do naprednega bloka pod vodstvom ljudi, ki jih cela Slovenija pozna v slabem smislu, bo vsled njih diskreditiran tudi cel napredni blok, še predno bo rojen.

Sedanjí voditelji, še bolj pa pošteti člani SDS imajo sedaj najlepšo priložnost, da pokažejo, za kaj jim gre. Če jim gre res za stvar, torej res za solidno in zdravo organizacijo naprednjakov, potem morajo iz svojih vrst izločiti vse, kar jih kompromitira. Če pa tega ne store, bo vedela vsa javnost, da jim ni nič ležeče na organiziranem skupnem nastopu naprednjakov, ampak da jim gre samo za to, da podaljšajo politično življenje ljudem, ki so že zdavnaj prišli ob vse političen kredit v Sloveniji. Besedo imajo sedaj pošteti in moralno kvalificirani pristaši SDS.

Pismo s Primorskega.

Predstavniki fašistovskega režima o nalogah Trsta in Primorja. — Pesek v oči tujcem. — Reklama za fašistovski hotel v požganem Narodnem domu. — Vrednost vladnih obljub.

Z. Z. — Na Primorskem, 23. junija.

Čo še ne veste, kako nalogo ima Trst pod Italijo, evo vam najzanesljivejšega pojasnila.

Ko je bil dne 24. majnika t. l. v Trstu sam kralj, da je prižgal novi svetilnik, je bil ž njim tudi prometni minister Ciano, »odlični častnik našega Dujeja«, ki je povedal Tržčanom, da je »volja fašistovske vlade, da Trst raste in uspeva, ne pa da bi obubožaval in nazadoval«. Nato je bil v Trstu finančni minister grof Volpi, ki je dejal Tržčanom: »Vi ste najčistejši med čistimi, napravili ste čudež, da ste zgradili novo gospodarstvo na razdejanih gospodarstvih«. Za njim je prišel senator Corradini, ki je imel vsoboto, 18. t. m. propagandni govor za »kolonialni dan«. Tržčani so sicer rekli, da že sami vedo, da je Trst z vsem Primorjem vred »italijanska kolonija« in torej ni treba, da bi jim to še prav posebej zabijeval kdo, toda gospod senator je tudi povedal, da je Trst silno važno mostišče za italijansko ekspanzijo v svetu, da je imperialne važnosti za Italijo. Končno je bil prav zadnje dni v Trstu tudi še državni podtajnik ministrstva za narodno gospodarstvo, Bisi, ki je tudi z veliko žlico delil svoje »risi bisie Tržčanom in izjavljal, da ima Trst in »Julijska Krajina« zaradi svoje lege ob meji, v neposrednem stiku z inozemci, visoko poslanstvo, da namreč skrbi za to, da bodo tujci čutili gospodarsko moč nove »Italije«.

Če taki odlični predstavitelji te nove fašistovske Italije govore tako, mora že biti res, kar, natvujejo na njihove izjave glavno glasilo primorskega fašizma, »Il Popolo di Trieste«, ko pravi:

»Pred vojno so te dežele predstavljale južno obmejno krajino gospodarstva, ki je bilo tuje za Italijo. Ko so se te dežele osvobodile tujca, so postale zopet skrajna predstraža Rima proti severovzhodu. Bitka na Piavi in pri Vittoriju Venetu niso samo dale Italiji njenih naravnih in zgodovinskih meja ali vzpostavile porušene »arabe postumiae« (Postojna, ki Lahi izvajajo njeno ime od »arabe postumiae«), temveč so zopet privedle nad Trst, naravnega dediča Ogleja, preporojene latinske orle. Trst in Julijska Krajina sta postala zopet najboljše opremljeni, najbolj brani, najresnejše za nove ekspanzije pripravljeni severovzhodni emporij Italije. Zato ima tujec, ki se pokaže na naših alpskih vratih ali pride v Julijsko krajino, občutek, da ima pred seboj svežo, smelo, delotvorno, svoje lastne moči se zavedajočo in za vsako smelo početje pripravljeno silo, silo nove Italije, ki jo je fašizem pomadil in ji zopet vlijel zavest njenega zgodovinskega poslanstva... Vlada je že zdavnaj spoznala, da je gospodarsko vprašanje, trgovinsko in industrijsko ter v Trstu izrecno politično vprašanje!«

Sedaj torej veste, kako nalogo ima Trst za fašistovsko Italijo!

Stvar bi bila v ostalem čisto lepa in Tržčani bi se ne le prav nič ne branili te naloge, temveč bi se je lotili z obema rokama, če bi bil kdo, napram kateremu bi jo mogli izvrševati. Ali danes je pač tako, da ni tujcev, ki bi se kazali na »alpskih vratih« z namenom, da bi prihajali v »ožuljeno beračijo«, kakor zelo primerno označujejo naši ljudje že do skrajnosti izprano Primorsko, in če bi tudi prišli, bi jim Primorci mogli pokazati

pač le vse nekaj drugega kot svežo, smelo, delotvorno, svoje lastne moči se zavedajočo in za vsako smelo početje pripravljeno novo Italijo. Pokazati bi jim mogli edino, da je gospodarstvo popolnoma ubito po nešteti, vse meje presegajočih državnih, pokrajinskih, občinskih in fašistovskih strankarskih davščinah, da danes Primorec že ne ve, od česa naj živi jutri. Povedali bi jim, kako se ljudje selijo, kako naravnost beže v inozemstvo, da bi si prirobniki kosček kruha zase in svoje dejanske stradalce družine. V Trstu bi mogli videti, kako raste trava v svobodni luk, kako se na prstih dveh, včasih pa tudi ene same roke lahko nastejejo ladje, ki nakladajo in razkladajo, in tržaški trgovci bi jim povedali, da stoji ob robu popolnega propada, da so njihova skladišča prazna, ker ni denarja za blago, da le še životariji in od dne do dne čakajo trenutka, da jim stečaj napravi konec.

Tako se kaže tujcu na Primorskem, v Trstu po fašizmu pomlajena in svojega zgodovinskega poslanstva se zopet zavedajoča nova Italija!

Ali kakor rečeno, so pač silno redki danes tujci na Primorskem in v Trstu in če vprašate po tržaških hotelih, ali imajo kaj prostora, se vam bridko nasmehejo, češ: »Zalibog ga imamo več kot preveč!«

Kako se ob takih razmerah posmehljivo zategnejo ustnice Tržčanu, ko gre mimo nekdanjega našega »Narodnega doma«, ki so ga preuredili v »Hotel Regina«, si pač lahko predstavljate, in še tembolj, ko se vidi, kako že delajo velikansko reklamo za ta hotel, ko sta komaj popolnoma opremljena glavni vhod, nad katerim se blešči fašistovski snop, in pa veža, vse drugo pa še čaka vsega, kar je treba. Ali vendar vam postaja pred glavnim vhodom že avtobus s napisom »Hotel Regina« in dirja po mestu semtertja, kakor bi šlo za bogve kako velik promet v hotelu, ki ga otvora bogve kdaj, in sta zvečer vhod in veža razsvetljena, kakor da bi šlo za kako najslavnejšo prireditelje. Da, celo uslužbencev že vidite cele kupe, in čujete jih celo, da ne govorijo — italijanski. Celot slovenščino in hrvaščino lahko slišite poleg nemščine, češćine in še kakkega drugega jezika. Seveda je tudi to reklama! Tujec, ki prihaja mimo poslopja, naj bi dobil vtisk, da bo imel v njem na razpolago vse, kar mu bo poželelo srce, celo svoj lastni jezik, in tujci, zlasti pa tujci iz Jugoslavije, bodo kakopak kar drli v hotel pod fašistovskim znakom, od same radosti in veselja nad laško »svežostjo, smelostjo, delotvornostjo, zavestjo lastne moči in pripravljenostjo za vsako smelo početje,« ki je znala bivši »Narodni dom« »leglo zločinskega slovensko-hrvatarskega prevratništva«, pretvoriti v tako udobno, z vsem modernim komfortom in vso italijansko ljubiznostjo in vpludnostjo opremljeno zavetišče za tujce. Da, tujci, jugoslovanski potniki, izletniki, trgovci, industrijalci itd. itd. bodo kar drli v hotel pod fašistovskim znakom, prepevajoč čast in slavo on. Giunti za njegovo pristno fašistovsko junaško delo, požig »Narodnega doma«, ker jim je z njim omogočil, da isotam, ker se je prej šopirila »izdajniška barbarska ščavarjaja«, morejo sedaj uživati vse dobrote in sladkosti dvatisoč-

letne, po fašizmu pomlajene italijanske civilizacije.

Evo, tako skrbi fašizem za gospodarski procvit Primorske in Trsta, da bosta tem lagje izpolnjevala svojo nalogo mostišča za imperialno ekspanzijo fašistovske Italije. In ni še preteklo teden dni, kar je zadnji predstavnik fašistovske vlade in državni sekretar Bisi odšel iz Trsta, pa se že izpolnjujejo njegove in njegovih prednikov obljube, da bo močna vlada gospoda Mussolinija storila za Trst in Primorsko vse, kar je v njenih močeh, da bo italijanska ekspanzija preko njiu čim uspešnejša.

Znano je namreč, da je tržaška svobodna luka dobila pod fašistovsko vlado celo vrsto privilegijev, ki jih je imela vse odleje, odkar se je ustanovila in jih niso nikakor skrčevale niti prve italijanske vlade. Dočim je bila svobodna luka prej popolnoma izločena iz carinskega področja in carinarji niso imeli na vsem področju svobodne luke prav nič opraviti, so pod fašistovskim režimom dali pod carinsko nadzorstvo celo vrsto skladišč, vinskih, tobačnih itd., a za nekatere stvari pa se je sploh prepovedalo celo tudi neposreden tranzit skozi svobodno luko, tako n. pr. za neke vrste južnega sadja iz inozemstva in celo tudi za — jugoslovanski krompir. Vse to seveda, da ne bi se v Italiji razširile razne rastlinske bolezni, s katerimi je baje okuženo to blago. Tržaški promet je s tem ukrepom veliko izgubil, in ko je bil finančni minister Volpi v Trstu, so se mu tržaški trgovski krogi bridko pritoževali zaradi tega ukrepa. Gospod minister je obljubil, da se bo ugodilo njihovim željam. In kako se je ugodilo? Danes objavlja tržaška trgovska zbornica, da je vlada prepovedala tudi tranzit južnega sadja iz Dodekaneza, onih grških otokov, ki si jih je pred leti prilastila Italija in so torej italijansko ozemlje, in sicer iz istih razlogov, kakor tranzit inozemskega južnega sadja. Kake nevarnosti, da bi se razpala po Italiji po tem sadju kaka kužna rastlinska bolezen, seveda ni, temveč je razlog za to prepoved edino le strah, da bi tuje sadje delalo konkurenco italijanskemu. Trst je pa le oškodovan, ker gre sedaj ves prevoz neitalijanskega južnega sadja, ki je večinoma boljše, na vsak način pa cenejšje kot italijansko, za ves sever in severovzhod preko Hamburga ali pa preko jugoslovanskih pristanišč. In ni bilo zadosti, da se je prepovedal samo uvoz, temveč celo tudi neposredni tranzit, in ne samo iz inozemstva, temveč tudi — obljuba pač dela dolg! — iz italijanskega ozemlja, kakor je Dodekanez, ki je menda vendar pod italijanskim nadzorstvom.

Tako spoznavajo Tržčani pač lahko, koliko so vredne obljube fašistovske vlade, če gre za to, da bi se zboljšal položaj »mostišču za italijansko ekspanzijo«, in ker, kakor pravijo vladni možje, da zunanji svet sodi moč nove, fašistovske Italije po tistem, kar dela in stori na Primorskem, v Trstu, bi bilo pač le želiti, v prid in dobro fašizmu, da bi noben tujec ne prestopil »alpskih vrat«, da bi ne videl, ne morda moči nove Italije in blagostanja, temveč mizerije, s katero je fašistovski režim osrečil te kraje!

VSÍ NA VELIKI LETALSKI MITING V NEDELJO V LJUBLJANO. VOŽNJA PO ŽELEZNICI ZA POLOVIČNO CENO. OLAJŠAVA TRAJA OD 24. DO 28. JUNIJA 1927.

Prosveta.

Oskar Nedbal: »Poljska kri«. Danes zvečer se vprizori v operi trdejska opereta »Poljska kri« delo slavnega češkega dirigenta in komponista Oskara Nedbala. Opereto je nastudiral ravnatelj Polič zrežiral pa Povhe. Glavne vloge so v rokah gospe Poličeve, Vere Balatkovce in Rakarjeve ter gg. Drenovca, Pečka in Povheta. V vlogah plemičev nastopijo gg. Janko, Jerman Simončič in Rus Josip, ostali vlogi pojeta gdč. Jeromova in Strniševa ter g. Marolt. Predstava se vrši izven in veljajo za njo popusti. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

SRBSKO-HRVATSKO-SLOVENSKI SLOVAR.

Sestavljen Gröbming-Lesica-Mole, izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena posameznik, v platno vezanem izvidom 50 dinarjev. Pri skupnem naročilu (najmanj 10 izvodov) 45 Din.

Slovar je tiskan na 432 straneh in predstavlja bogat besedni zaklad srbohrvatskega jezika. Velika prednost tega slovarja pa so akcenti na vseh besedah, ki omogočajo vsakomur pravilno izgovorjavo v slovarju zbranih besed. V njem sta upoštevani ekavščina in ijekavščina in zato ustreza slovar tudi v tem oziru popolnoma vsem potrebam. Po takem slovarju se je kazala med Slovenci že zdavnaj velika potreba in ta, ki je sad dolgotrajnega truda prirediteljev, bode zadovoljil vsakogar, ki ga bode uporabljal. S tem slovarjem bode omogočeno Slovincem čitanje srbskih in hrvatskih knjig in mnogi samouki srbohrvaščine ne bodo več v zadregi, kje iskati prevod neznanih besedi. Namenjen je ta slovar v prvi vrsti šolam kot pomožna učna knjiga, bode pa dobro došel tudi vsem uradom in pomagal marsikomu iz neljube zadrege. Ker je na-

klada zelo mala, naj si ga vsak pravočasno nabavi.

ZENSKI SVET.

Izšla je 6. letošnja številka »Ženskega Sveta«. Vsebinska je sdeleča: Orazi in duše. — XL. Zofka Kveder-Demetrovičeva. (Nadaljevanje). (Minka Govekarjeva). — Zalostna pesem. (France Vodnik). — Junakinja zvestobe. (Nadaljevanje). Lea Faturjeva. — Drugo življenje. (Ada Negri, posloven. A. Gradnik). — Kruh. Luč na snegu. Povratek. (Srečko Kosovel). — Košenica. (Pesem. Gustav Strniša). — Pergamente di trate Stratonico. — Karlo Kocjančič. — Zena. Devojka-mati. Zena človeku. Moje Ruže. (Pesmi. Jela Spiridonovič-Savič). — Psigopatična manjvrednost. (Gizela Majeva). — Izvestja: Po ženskem svetu. Materinstvo. Kuhinja. Gospodinjstvo. Iz naše skrinje. Književnost in umetnost. O lepem vedenju.

PROMETNA NAVODILA AEROKLUBA ZA DAN MITINGA DNE 26. JUNIJA 1927.

Občinstvo obveščamo, da je Ministarstvo Saobračaja odobrilo s odlokom G. D. KO. B. 38.941 z dne 21. t. m. vsem posetnikom aeromitinga polovično vožnjo iz vseh postaj naše države do postajališča Devica Marija v Polju in nazaj. Vsak posetnik naj kupi cel vozni listek do te postaje in naj shrani iste ga za brezplačni povratek v domovno postajo. Kot izkaznica za povratek mu služi vstopnica za miting. Oni posetniki, ki bi ne bili direktno odpravljani do Device Marije v Polju, bodo lahko kupili v Ljubljani na Gl. kolodvoru pri posebni blagajni (pri izhodu) nadaljni vozni listek do Dev. Marije v Polju in nazaj, morajo pa pri povratku izkazati se z obema voznima kartama in z vstopnico za miting. Direkcija državnih železnic je uvedla poleg obstoječih vlakov iz Ljubljane—Gl. kolodvor na letališče in nazaj 3 posebne vlake. Njih vozni red je sledeči: Prvi posebni vlak odhaja iz Ljubljane Gl. kol. ob 14. uri 35 minut, drugi ob 15. uri 10 minut in tretji ob 15. uri 35 minut popoldne. Vsi ti posebni vlaki vozijo do žuvalnice 629, kjer obstoji prehod preko tirov direktno na letališče. Izstop občinstva je dovoljen samo na levi strani v smeri vožnje med obema tirova. Vsakdo ima železniške tire kar najhitreje zapustiti, da je vlakovni promet neoviran. Navodilom tamonjnih rediteljev se ima vsakdo brezpogojno pokoriti. Naprošamo občinstvo, da se v lastnem interesu poslužuje v čim večji meri že prvih dveh posebnih vlakov, da se izogne prevelikemu naveli pri zadnjem vlaku, zlasti še, ker bo na ta način publiki omogočen ogled razstavljenih letal ter izbira najprikladnejših mest za opazovanje. Povratek posebnih vlakov v Ljubljano se izvrši iz postajališča iz Device Marije v Polju in sicer je odhod teh vlakov ob 18. uri 30 minut, drugi ob 19. uri 5 minut in zadnji ob 19. uri 45 minut.

Da se omogoči povratek udeležnikov iz kamniškega in kranjskega okraja je direkcijska državnih železnic ukrenila, da čaka na postaji Ljubljana Glavni kolodvor, potniški vlak, ki odhaja na Gorenjsko ob 18. uri 55 minut in mešani vlak, ki odhaja proti Kamniku ob 18. uri 20 minut zvezo s prvim posebnim vlakom, ki odhaja iz postajališča Dev. Marija v Polju ob 18. uri 30 minut.

Vozni listki in vstopnice za miting se bodo prodajali v soboto in nedeljo, dne 25. in 26. t. m. v posebni železniški potniški blagajni pri izhodu na Ljubljanskem Glavnem kolodvoru. Člani Aero-kluba, dijaštvo in vojniki naj si nabavijo vstopnice za miting in železniške vozne listke že v soboto od 8. do 12. ure popoldne in od 14. do 20. ure popoldne pri omenjeni blagajni, ker se bodo v nedeljo prodajale le nečlanske vstopnice za miting po 10 Din za osebo. Vozni listek iz Ljubljane na letališče in nazaj stane za osebo le 3 Din 50 par.

Poleg posebnih vlakov bodo posetnikom n. r. razpolago še avtobusi na določenih krajih v mestu.

OBCNI ZBOR DRUŠTVA »NARODNI DOM«

se je vršil večeraj ob zelo dobri udeležbi. — Občni zbor je otvoril in vodil društveni predsednik dr. Vladimir Ravnihar, ki je podal tudi predsedniško poročilo. Tajniško poročilo je podal tajnik dr. Izidor Cankar, blagajniško pa g. višji kontrolor Pretmar. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta. V imenu nadzorstvenega sveta predlaga dr. Marušič ab-solutorij odboru, kar občni zbor potrdi. Po krajši debati o veljavnosti raznih deležev preide občni zbor na volitve, ki so dale ta-le rezultati: predsednik dr. Vl. Ravnihar, odborniki: za podpredsednika Ivan Zorman, za tajnika dr. Izidor Cankar, za blagajnika Fr. Pretmar, za odbornike pa dr. Jos. Ažman, dr. Janko Kersnik, Anton Lajovic, dr. Fr. Mesesnel, dr. Jos. Regali, dr. Fr. Stele, Matej Sternin in Aleksander Železnikar. Ta lista je dobila 142 glasov, dočim je druga lista ostala s 27 glasovi v manjšini. V nadzorstveni svet so bili izvoljeni: dr. Drago Marušič, Ivan Jelačin ml., dr. Vinko Gregorič, Andrej Šarabon, Alojzij Lilleg. Druge liste ni bilo.

Pri slučajnostih se je razvila daljša debata zaradi odnošajev med Ljubljanskim Sokolom in društvom Narodni dom. Na predlog g. dr. Izidorja Cankarja je bila nato sprejeta sledeča resolucija:

Občni zbor Narodnega doma kot vrhovna instance društva zavrača ponovno ovržene očitke Ljubljanskega Sokola proti odboru in nekaterim udeležnikom kot neutemeljene, hkrati odklanja društveno razsodilno v tej zadevi kot samovoljno škano ter poziva Lj. Sokola k mirnemu delu v korist Narodnega doma.

SOKOLSKA SLAVNOSTI V VIDOVIH DNEH V LJUBLJANI.

Jugoslovansko Sokolstvo ima letos svojo največjo prireditev v Ljubljani, dne 27., 28. in 29. junija, ko priredi svoj peti pokrajinski zlet, s katerim je združena otvoritev največjega sokolskega doma v Jugoslaviji, Sokola Tabora.

Za ljubljanska in okoliška društva so določene prve izkušnje že za nedeljo, dne 26. junija dopoldne, in sicer za deca in naraščaj od 8. do pol 10. ure, za člane in članice od pol 10. do pol 12. ure. Te izkušnje imajo namen, da se domači telovadci priučijo nastopu in da se preizkušnje v prostih vajah ter eventuelne napake glavnega nastopa, ki bo v sredo, še popravijo. Izkušnje so na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola.

Istočasno ima Sokol I. na letnem telovadišču na Taboru izkušnje za svoj nastop, ki bo v torek popoldne na Taboru. Ta dan nastopi Sokol I. s svojimi pesničnimi točkami, da s tem proslavi otvoritev sokolskega doma. Vstopnina k izkušnjam znaša 3 Din ne glede na prostor. Zvečer ob 7. je seja sodnikov in sodnic za prvenstveno tekmo JSS v saveznih prostorih.

Najzanimivejši del ponedeljkovega vzporeda bodo tekme za prvenstvo jugoslovanskega Sokolstva. Vrhijo se v ponedeljek zjutraj ob 7. na letnem telovadišču na Taboru. Tekmovali bodo v najtežjih vajah člani in članice, zanje bo to nekaka preizkušnja za mednarodne tekme na prihodnji olimpijadi v Amsterdamu leta 1928.

V ponedeljek dopoldne ob 9. uri je seja odbora JSS v društvenih prostorih Ljubljanskega Sokola, popoldne ob 16. uri pa seja zbora župnih načelnikov in načelnice v saveznih prostorih.

Ker se bodo vršile v torek tekme v lahki ki atletiki, imajo sodniki in sodnice za to tekmo svojo sejo že v ponedeljek ob pol 9. uri, in sicer člani na galeriji tabora in članice v Narodnem domu, članice pa v odbarovi sobi Ljubljanskega Sokola.

Na čast gostom, ki pridejo deloma že v ponedeljek v Ljubljano, razen jugoslovanskih Sokolov so prijavljene tudi večje nepuščije čeških, poljskih in ruskih Sokolov, bo zvečer ob 8. pozdravni večer na Taboru. Spored pozdravne večera je: 1. B. Smetana, uvertura k Libuši, godba Dravske divizije, 2. Pevski zbor Sokolov: F. S. Vilhar, Trozveznica; I. Zajc, Večer na Savi; F. Juvanec, Budnica; 3. Pozdravni govor staroste JSS br. Gangla, govori zastopnikov Poljakov, Rusov in Čehov; 4. I. Zajc, potpuri iz opere Nikolaj Šubic Zrinjski, godba Dravske divizije; 5. Zepičev kvartet: Prelovec, Zapoj mi pesem, dek-le; Z. Fibich, Tiha noč, narodne; Kaj ti je, deklica? Oj, ta mlinar. 6. Sentjakovski pevski zbor: P. Jerab, Pelinroža, Iv. Zajc, Curičica mala. 7. »Ljubljanski Zvon«: O. Dev: O jesenski duge noči; O. Dev: Spomlad prav lušno je; O. Dev: Pastire pa pase cvete tri; M. Zeleznik: Sijaj solnce; O. Dev: Oj, tam za gorjo; Mirk: Nevenkolo. 8. D. Jenko: Koroška uvertura, godba Dravske divizije.

Pozdravni večer se vrši v glavni dvorani in na telovadišču. Med koncertom se ne bo serviralo. Vstopnina 10 Din. — Zletni odbor je izdal zletni znak, ki upravičuje prost vstop k izkušnjam in tekmam, k javni telovadbi dne 29. junija (stojišče) ter brezplačno skupno prenočišče. Stane 20 Din. Dalje je založil album Slovenije po 12 Din, brošuro zletnih vzporedov po 3 Din, Sokolski Tabor, popis zgradbe s slikami po 16 Din in fotografske razglednice Tabora 4 vrste po 3 Din.

Vstopnice v predprodaji se dobe v Tiskovni zadrugi, Prešernova ulica.

Gen. direk. drž. železnice je dovolila sledeče olajšave na železnicah za udeležnike zleta: Sokoli z zletno legitimacijo imajo 75% popusta, ostali udeležniki pa 50%. Za izletnike po zletu v Bohinj, na Bled, Kranjsko goro, Kamnik, Tržič in vmesne postaje je znižana vožnja za 50%. Veljavnost znižanih cen je od 21. junija do 5. julija. Udeležnikom zleta je dana ugodna prilika, da si ogledajo gore in letovišča v Sloveniji.

Nadaljnja navodila za zlet priobčimo v ponedeljek.

Otvoritev novega posloja zagrebške borze.

Naknadno k našemu poročilu o otvoritvi novega posloja zagrebške borze poročamo še sledeče:

Zagrebška borza, ustanovljena v l. 1919, si je tekom zadnjih let sezidala svoje lastno poslojše, katero je dne 18. t. m. slovesno izročila svojemu namenu. Poslojše, ki je za svoje namene vzorno urejeno, se je gradilo štiri leta in v vsakem oziru dostojno reprezentira hrvatsko gospodarstvo. Stavbeni stroški so znašali okoli 26 milijonov dinarjev, notranja oprava pa 3 milijone dinarjev ne glede na to, da so opravila za nekatere sobe poklonili razni denarni zavodi in tudi posamezniki. Tako je opravilo za knjižnico, ki je sama stala okoli 60.000 Din, poklonil borzi njen predsednik g. dr. Šverljuga.

Slovesna otvoritev posloja so se udeležili poleg zastopnikov mnogih inozemskih borz in konzularnih zastopnikov najdoličnejši predstavniki našega narodnega gospodarstva. V zastopstvu Nj. Vel. kralja se je udeležil slovesne otvoritve divizijski general g. Marković v imenu vlade minister za trgovino in industrijo g. dr. Spaho, pomočnik ministra za finance g. I. Protić, generalni direktor ministrstva za finance g. Mike Jovanović in inspektor istega ministrstva g. Arangjelović. Slovenijo so pri slovesni otvoritvi zastopali: predsednik ljubljanske borze g. Ivan Jelačin ml., podpredsednik Centralne industrijskih korporacij g. dr. Fran Windischer, predsednik društva denarnih zavodov generalni direktor g. A. Tykač, borzni tajnik g. dr. Dobrila in tajnik društva denarnih zavodov g. dr. A. Rant.

Slovesna otvoritev se je pričela s pozdravnim govorom predsednika zagrebške borze g. dr. Šverljuge, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče in v nadaljnjih izjavah njemu postane in razvoj zagrebške borze ter njen pomen za naše gospodarstvo.

Za njim je kratko govoril zastopnik Nj. Vel. kralja, potem pa čestital upravi borze na uspešno dovršenem delu minister trgovine in industrije g. dr. Spaho. Vrstili so se nato pozdravni nagovori zastopnikov inozemskih borz in zastopnikov domačega gospodarstva. Med njimi je govoril tudi predsednik ljubljanske borze g. Jelačin ml. G. Jelačin ml. je v svojem govoru, ki je vzbudil vsled svoje programatičnosti občo pozornost, razvijal sledeče misli:

Prihajam v imenu ljubljanske borze in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in mi je čast, da morem upravi zagrebške borze najiskrenejše čestitati v do- vršitvi velikega dela. Posebno nam je vsem v zadoščenje, da je ta skrajna palača, s ka- tero bi se moglo ponosati vsako veleposle- na našem kontinentu, zgrajena samo iz do- mačih produktov. Ta zgradba nam dokazuje, da je naša domača obrtnost na višku in nam lahko služi za vzgled, kako moramo v inte- resu domače obrtnosti postopati. Vsa dela so dovršili domači obrtniki in podjetniki. Tako moramo postopati vedno, ako hočemo podpirati razvoj domačega podjetništva.

Zagrebška borza je v zadnjih letih spored- no z beograjsko borzo vodila devizne posle. V čisto kritičnih trenutkih, ko so doma in v inozemstvu razni činitelji pazljivo zasledo- vali njeno delovanje, je srečno prebrodila vse težkoče. S tem je mnogo pripomogla k stabilizaciji našega dinarja. Zagrebški borzi smo dolžni za njeno v tem oziru vzorno po- slovanje vse priznanje.

Slovenski gospodarski krogi smo bili naj- boljše komitenti zagrebške borze in smo s tem mnogo pripomogli k njenim lepim fi- nančnim uspehom ter s tem dejansko pospe- ševali njen razvoj.

Slovinci smo skromni ljudje, vendar pa smatramo za svojo pravico, da stremimo po enakopravnosti, ker se zavedamo svojega položaja kot tretji brai v naši mladi, pa močni državi. Tembolj pa zahtevamo Slo- venci enakopravnost v svobodnih poklicih, kjer ne moremo dopuščati, da bi se postavl- jale meje našemu naravnemu razvoju in go- spodarskemu uveljavljanju.

Se posebno prijetno pa mi je, da morem ob današnji priliki izjaviti, da ljubljanska borza, ki je nedavno dobila koncesijo za trgo-

vanje z valutami in devizami, nima v svo- jem programu naperjene osti proti Zagrebu, nego hoče dosedanje prijateljske odnose z Zagrebom in Beogradom ne samo v dose- danji meri gojiti dalje, nego jih hoče še po- globiti. Slovenci želimo harmoničnega sode- lovanja ljubljanske, zagrebške in beograjske borze, ki naj pod smotrenim vodstvom svojih uprav predstavljajo tri mogočne svetilnike. Ti svetilniki naj daleč na okoli vsem našim sosedom kažejo našo svetlo začetno pot.

Predsedniku zagrebške borze je g. Jelačin ml. nato ponovno izrazil čestitke in želel za- grebški borzi za nadaljnji razvoj najlepših uspehov.

Govor g. Jelačina ml. je pri prisotnih od- ličnih predstavnikih naših oblastev in gospo- darskih korporacij izval ponovno vsesplo-šno odobravanje navzočih.

Po otvoritvi borzne palače se je vršil za udeležnike otvoritve banket v hotelu Espla- nade. Na banketu je nazdravil g. dr. Šverljuga Nj. Vel. kralju nakar so zopet sledili govori. Tudi na banketu je v imenu Slo- vencev govoril predsednik ljubljanske borze g. Jelačin ml. V svojem dovršenem govoru je razvil lepe misli o programu našega bodo- čega gospodarskega dela. Omenil je, da pro- gram gospodarskih krogov, ki so si ga po- stavili pred leti na zagrebškem gospodar- skem kongresu, ni ostal samo na papirju, temveč se postopoma tudi uresničuje. Uver- jen je, da bo naša država, če bodo njeni vodniki razumeli naše težnje po gospodar- skem napredku, dosegla konsolidacijo in se polagoma uspešno na ono višino razvoja in moči, ki ji po njenem prirodnem in med- državnem položaju gre.

S svojima govoroma je predsednik ljubljanske borze g. Jelačin srečno in uspešno afirmiral pozicijo ljubljanske borze in je nje- nemu razvoju v sodelovanju z Zagrebom in Beogradom utrl pot ter pokazal smernice, po katerih hoče ljubljanska borza urediti svoje delovanje in poslovanje.

LETALSKI MITING 26. JUNIJA 1927 V LJUBLJANI.

Cenjeno občinstvo naprošamo, da se letal- skega mitinga v kar največjem številu udele- ži, ker je to edina prireditev te vrste, ki se je do sedaj vršila v Ljubljani, obenem pa tu- di nekaka javna preizkušnja o kvaliteti naših letalcev. Uverjeni, da bo vsakdo z veseljem pozdravil naše zračne heroje, cenjeno javnost opozarjamo, da prileti zagrebška grupa, ob- stoječa iz 3 avionov danes zjutraj ob 9. uri na vojaško vežbališče. Ako se more kdo od- tegniti vsakdanjemu opravilu, naj prihiči k pozdravu. Novosadska grupa, obstoječa iz 5 avionov pa prileti danes popoldne okrog 4. ure. Točna navodila bodo afiširana še pravo- časno na deskah naših dnevnikov. Prosimo, da se tega prihoda udeležijo čimveč publike, ker bosta z novosadsko grupo priletela tudi indijska letalca ing. Sondermayer in poročnik Bajdak.

Opozarjamo na predprodajo vstopnic, po- sebno pa na glavno prodajo na kolodvoru, da si že sedaj vsakdo nabavi tudi vozovnico, ki ga upravičuje do polovične vožnje na Aero- drom, da ne bo zadnji hip pred odhodom vla- ka prevelikega navala.

Na letališču samem bodo funkcionarji Aero-kluba nosili posebne znake in to načel- niki odsekov in glavni odbor jugoslovanske trobojnice z napisom: reditelji-voditelji z ze- lenimi znaki, ostalo rediteljstvo z belimi zna- ki. Fotografirani materiji, ki so dobili dovoljenje za slikanje na Aero-dromu, imajo pravico do svobodnega kretanja le, ako so dvignili tudi bel trak z napisom »Foto«, ki jim služi kot javna legitimacija za fotografiranje. Samo po- oblastilo, ki ga je izstavil tajnik Aero-kluba, ne zadostuje.

Vsak udeleženec mora nositi vstopnico vid- no, ker bo v nasprotnem slučaju neprestano nadlegovan od leteliških patrolj, ki bodo kon- trolirale posepnike. Prosimo, da občinstvo vse predpise točno izpolni, ker bo ob velikem na- valu sicer težko vzdržati red. Vse ev. nepo- polnosti, ki bi se pri vzdrževanju reda poka- zale prosimo, da občinstvo uredi s svoje strani.

Na letališču se bo nahajalo 6 paviljonov z mrzlim prigrizkom in pijačami. Opozarjamo občinstvo na to, da bo Aero-klub postregel s

prvovrstnimi pijačami po najzmernejših ce- nah.

Prireditve se vrši tudi v slučaju, da bi bilo malo vetrovno ali oblačno, če le ne bo po- sebnih padavin. V slučaju, da bi bila ne- vihta in da bi bilo radi slabe udeležbe s stra- ni občinstva letenje preprečeno, se odloži mi- ting na dan kasneje, t. j. na ponedeljek 27. ju- nija t. l.

Zbirališča onih, ki so zadeli štev. za brez- plačen let je pričuvajnišče, 628. Nadaljna na- vodila da tankaj slubojče reditelj

AERO-KLUB LJUBLJANA.

TURISTIKA.

Iz pisarne S. P. D. Dne 25. junija se otvo- ri Češka kočna na Ravneh (1600 m). Koča je dostopna iz Kranja preko Jezerskega, iz Okrešlja preko Savinjskega sedla. Na tej poti je ponekod še sneg. Čez Mlinarsko sedlo ali Kočno (Kremžarjeva pot) je kočna dostopna sedaj samo bolj izurjenim turistom — začel- niki naj za enkrat ne hodijo tam. Na novo markirana je pa interesantna pot iz Tržiča čez Javorniško sedlo in Jezersko; pot pelje preko Loma po dolini Lomščice, ves čas po severni strani Storžiča čez preje omenjeno sedlo, po dolini dotoka »Kokre mimo popu- larnega »Kanonirja« na Jezersko, od tu je malo hoje do Češke kočne. Navedena pot je na novo markirana, do sedaj še nepoznana, zelo slikovita in romantična. Od Tržiča do Jezer- skega prispeš zmerno v 4. do 5. urah. Od Jezerskega do Češke kočne je pa piše dve ure. Vabimo planince, da v čim večjem šte- vilu posetijo ta skriti biser slovenskih plan- in. Koča bo čez sezono otvorena in preskrb- ljena s svežimi jedili in pijačo ter lepimi raz- glednicami. Oskrbnica je ista kot lansko leto. Cene so zmerne. Lansko leto ob tem času je bilo na Triglavu še polno snega, letos pa je že sedaj tako malo snega, kakor preteklo leto začetkom avgusta; to dejstvo bo omogočilo dostop na Triglav brez večjih težav. Koče so otvorene in dobro oskrbovane.

Turisti, zlasti začetniki in taki, ki ljubijo komoditeto, hočejo pa tudi nekaj res lepega, naj se podajo na Črno prst. Poleg tega imajo posetniki Črne prsti še eno dobroto, da se lahko ohladijo pri povratku v Bohinjskem je- zeru, ki je sedaj že jako toplo.

Vozji se lahko vsakdo za polovično ceno in sicer preko 60 km že v soboto ob 14.40 in 19.05 istotako dan pred praznikom. V nede- ljo preko 25 km ob 5.23, povratek z zadnjim vlakom iz Gorenjskega v nedeljo zvečer.

Sport.

100 km v 39½ min. Pri letalskem mitin- gu, ki se je vršil prošlo nedeljo v Orlyju pri Parizu, je dosegel letalec Magnard sve- tovalni hitrostni rekord na daljavo 100 km z avionetom 40 PH. Preletel je to progo v 39 min. 31,5 sek.

Znani francoski dirkač Marchand je posta- vil na autodirkališču v Montlhery pri Pari- zu dva nova svetovna rekorda za klaso B (350 kub. cm) na 5 km in na 5 milj. 5 km je prevozil v 1:47,3 min, kar odgovarja po- prečni hitrosti na uro 167,6 km, progo na 5 milj pa v 2:53,5 min., t. j. 167,3 km po- prečne hitrosti na uro. Dosedanja rekorda, tudi Marchandova sta bila 1.50.17 oziroma 2:57.17 min.

BORZE.

Ljubljana, 24. jun. Vredn.: Invest. pos. 84.50—0, Vojna škoda 343—344, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska poso- jilnica 195—197, Ljublj. kreditna 150—0, Merkantilna 98—100 (98), Praštediona 850—0, Kreditni zavod 160—170, Vevče 138—0, Slavbna 55—65, Sešir 104—0. — Blago: Za- ključeni 3 vagoni lesa. Tendence v lesu čvrsta za fiksne dimenzije, za deželne pri- delke nespremenjena.

Zagreb, 24. jun. Devize: Dunaj 799,8 do 802, Berlin 1348,5—1351,5, Italija 324,176 do 326,176, London 275,9—276,7, Newyork 56,7 do 56,9, Pariz 222,25—224,25, Praga 168,2 do 169, Cuni 1093,5—1096,5.

Curih, 24. junija Beograd 9,135, Berlin 123,1125, Newyork 519,625, London 25,2325, Pariz 20,3475, Milan 29,65, Praga 15,40, Bu- dimpešta 90,62, Bukarešta 3,105, Sofija 3,75, Varšava 58, Dunaj 73,125.

Marcel Prévost:

Don-Juanke.

Justina ni bila pretiravala, ko je razlagala zaolstni položaj, v katerem se je nahajala njena gospodarica. Ta je stokala, kot ranjena žival in se premetavala na divanu in na postelji.

Tako je ležala, odkar jo je bil Hobson obiskal. Oči je imela zaprte, pesti je tiščala na čelo, v strahu, da ne bi zblaznela. Zdelo se ji je, kot da jo hoče neka ne- vzdržna sila treščiti ob skalnati zid, in napačjala je vse mišice, da bi se ubranila... Uspavalni praški ji niso pomagali, spanje je bilo za njo nenaden padec v nezavest, par minut pozneje pa se je v grozi spet prebudila in neprestano vedno znova doživljala prizor s Hobsonom.

Ta prizor ni bil ravno dolg in tudi ne dramatičen. Justina ga je bila javila: »Gospa komtesa, tisti angleški gospod je zunaj.«

In vstopil je bil, precej debel možak, rožnatih lic, belih, nazaj počesanih las in rumenih brk.

Komaj je začel govoriti, je Albina takoj uganila resnico, kakor Jokasta-pri prvih besedah tebankskega pastirja.

Hobson je bil dejal:

— Gospa komtesa, južno od Londona v South-Croydonce, se nahaja že okoli 50 let klinika, sanatorij čisto posebne vrste, za tajne porode. Tu se nahajajo ločeni paviljoni v velikem parku. Zdravniki in strež-

nice molčijo kot grob. Neki dan je pripeljal v to kli- niko mlado Francozinjo kakih trideset let star fran- coski gentleman, ki je bil dva meseca tajnik franco- skega poslaništva v Londonu. Imenoval se je Jules Perdigant. Mlada Francozinja je porodila dečka in kmalu zapustila sanatorij. Oče otroka pa, ki je bil po- ročen, je skrbel zanj in ga pustil vzgojiti. Gospa kom- tesa, vse to vam je znano.

— Toda moram vam pa še povedati nadaljni raz- voj dogodkov, o katerem ne veste ničesar. Ko je Fran- cozinja odpotovala, se je Jules Perdigant seznanil v kliniki z mladim angleškim zdravnikom, ki se je na- hajal v istem položaju kot francoski gentleman. Tudi on je bil poročen. Njegova metresa, učiteljica franco- skega jezika, je porodila isti dan dečka, kot njena rojakinja. Ta zdravnik — sem bil jaz. Najin otrok je umrl dvanaest dni po rojstvu... Ne pričakujte nikakih romantičnih zapletljajev. Moja metresa je radi smrti svojega otroka skoraj postala umobolna. In tu mi je prišla misel — katero sem povedal Perdigantu in ki jo je on odobril: da bi posinivil malega Francoza, ki je prišel isti dan na svet kot moj otrok. Povedal sem ta slučaj svoji metresi, iz začetka zanj ni bila posebno vneta, a ga je nazadnje odobrila naravnost s strastnim navdušenjem. Kot večina žensk v takem slučaju, je na vsak način hotela, da ta otrok nikoli ne sme zvedeti, da ni njegova prava mati. Tako je bilo vse najlepše urejeno. Perdigant je izplačal večjo vsoto za Rogerovo, vzgojo in mene pa je sodišče določilo za otrokovega varuha. To je vse...

Albina je brez vsakega vznemirjenja poslušala to banalno povest, kakor bi jo nič ne brigala. Toda stala je kot okamenela. Ni se premaknila in ni ganila niti s svojimi široko odprtimi omči, niti s trepalnicami. Hobson se je začel vznemirjati pred tem kiopm.

— Rani sem vas, milostiva, verjemite mi pa, da je bila to samo moja dolžnost.

Ona se je zganila, kakor bi se bila zbudila iz omo- tice in dejala:

— Niste mogli drugače storiti, gospod doktor. Ni se vam treba oprostiti. Povedati vam moram, da se bo vse zgodilo tako, kakor se mora zgoditi v takem slu- čaju in sicer bom jaz vse tozadevno uredila. Najbolje je, da se takoj vrnete v Anglijo. Rogeru boste pa na- pisali par vrstic, da ste dobili njegovo pismo, da ste imeli opraviti v Parizu in da obžalujete, da ga niste našli.

Hobson je privolil in se poslovil. Imela si nista ničesar več povedati. Pogovor ni bil trajal niti pol ure.

Ko je bila Albina sama je imela samo še toliko moči, da se je zavlekla v spalnico in zgrudila v prvi naslonjač. Kriza je bila najprvo čisto telesna: Zdelo se ji je, da se ji vse vrti v glavi.

— Oj, je dejala Justina, ko jo je našla, v tem stanju, gospa komtesa imajo zopet svojo nevralgijo. Bila je v istini njena nevralgija, samo desetkrat močnejša. Po dolgih strašnih urah fizična bolest ne- koliko pojenjala, a zato jo je začela tlačiti strašna mora. Zdelo se ji je, da mora z glavo skozi zid, za vsako ceno.

BERKO

Bernik & Učak

NOVA MODNA TRGOVINA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 5
nasproti gostilni pri „Šestici“

OTVORJENA V SOBOTO 25. JUNIJA

Najboljša v materialu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.Najlepše opreme, pouk v vezenju
brezplačen.Nizke cene tudi na obročna plačila.
Liubljana ob vodi blizu Prešernovega spomenika.**ZA KOPALNO
SEZIJU**A. ŠINKOVEC
MAR. K. SOSS**VINOCET**tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudinajfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.Zahtevajte ponudbo. Telefon šte. 2389.
Tehnično in higijsno najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Oglašujte v

Narodnem Dnevniku.

ORIENT

LAKI TERPENTIN
STROJNO ODE
UMETNIŠKE BARVE
PRASNO ODE
FIRNEŽ
SOLSKO BARVE
BUHE BARVE
KRISTNE ODNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA
POLEOTRGOVINA
SCHNEIDER EVEROVSEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE!!

Oblastna zadruga slaščičarjev, medicinarjev
in izdelovalcev kandit v Ljubljani.

Vabilo

na

redni občni zborki se bo vršil dne 4. julija t. l. ob 14. uri v
posvetovalnici zbornice za trgovino, obrt in
industrijo, Bethovnova ul. 10, pritrilje, desno.

Dnevni red:

1. Letno poročilo.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора.
3. Blagajniško poročilo.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Proračun za leto 1927/28.
6. Sprememba pravil (povišanje inkorporacijske pristojbine).
7. Volitev nove preizkuševalne komisije.
8. Poročilo zveznega načelnika.
9. Slučajnosti.

Če občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen,
se bo vršil isti eno uro pozneje, ne glede na šte-
vilo prisotnih članov. Člane, ki bi od občnega
zбора brez tehtnega vzroka izostali, se bo kazno-
valo z globo do 800 Din.Ker se bo vršil občni zbor za časa ljublan-
skega velesojma, se pričakuje glede na ugodnost
polovične vožnje, polna udeležba vseh izvenljub-
lanskih članov.Za odbornike se bo vršila pol ure pred otvo-
ritvijo občnega zбора, odborova seja.Za načelstvo: **Teodor Novotny, s. r.****Kompletne potrebščine**za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike, kakor
tudi sukance, svilo za šivanje v vseh barvah,
vezenino, čipke in razne porte kupite najce-
nejše pri**Josip Petelinc-u**Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko!
Na malo!

Drva - čebin

Wolfova 1/II - Telef. 58

MALI OGLASI.Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.**Prodajalka**dobra moč v mešanem
blagu, želi premeniti me-
sto. Cenj. dopise na upra-
vo tega lista pod šifro
»Zanesljivac«.**Oblačilno blago**po globoko snižanih ce-
nah prodaja družba
»MAKOC«, Ljubljana, Du-
najska cesta 36, sraven
Jugo-auto.**Gospodilna**išče posojilo do 8000 Din
za dobo enega leta, ka-
terega bi odplačevala me-
sečno 250 Din z obrestmi.
Ponudbe na upravo lista
pod »Dobre obrest«.**OGLAŠUJTE
NARODNEM
DNEVNIKU!****Hektografični aparati zvitki, masa, črnilo, trakovi,**

Telefon 2980.

dobite vedno in najceneje pri

Telefon 2980.

LUD. BARAGA - LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6.**≡ LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA ≡**

Centrala:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice:

Brezice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Met-
ković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica,
Trst. AGENCIJA: Logatec.Velniška glavica Din 50,000.000—
Skupne rezerve nad Din 10,000.000—Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse bančne posle.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2352

Izdajatelj: Aleksander Zeleznikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.